

Naam Peter Stam
Leeftijd 28 jaar
Achtergrond: Na de MAS in
Gorinchem en twee stages in
Denemarken en Canada werd Peter
ZZP'er in de kassenbouw en ging
hij in maatschap met zijn ouders op
het melkveebedrijf met 35 koeien.

Nederlands(e) boer

Peter en Heleen Stam runnen een agrarisch

“Het was en is nog steeds knokken”, zeggen Peter (28) en Heleen (26) Stam over hun agrarisch ondernemerschap in Ethiopië. Na gereageerd te hebben op een advertentie in het Agrarisch Dagblad vertrok het Nederlandse stel drieënhalf jaar geleden naar Debre Zeit om daar mee te helpen met het opzetten van een melkveebedrijf.

Tekst Ellen van den Manacker | Beeldt Peter en Heleen Stam

Inburgeren

“De bureaucratie van het land valt ons het meest tegen. Cultuur speelt een hele belangrijke rol in ons bedrijf. Voor buitenlandse investeerders heeft Ethiopië veel regels. De overheid controleert stevig”, vertelt Peter. Een goede boekhouding, een open bedrijfsvoering en dezelfde visie in het bedrijf blijven aanhouden zijn daarin leidend voor het bedrijf. “De overheid weet inmiddels dat wij niet gaan wijken en ook niet met geld gaan spelen.”

Een sprong in het diepe

Toch heeft het Nederlandse stel geen spijt van hun keuze. “Wij zijn nog steeds heel blij dat wij deze stap ooit genomen hebben en zoveel betekenen voor de melkveesector in Ethiopië”, vertelt Peter. Na een studie aan de middelbare landbouwschool en twee stages in het buitenland ging Peter in maatschap met zijn ouders op het melkveebedrijf in Nieuw-Lekkerland. Het liefst wilde Peter zijn eigen onderneming in het buitenland. Zijn vrouw Heleen zag dat minder zitten, maar reageerde wel positief op de advertentie, waarin ondernemer Bert Flier op zoek was naar een jong stel die met

zijn investeringen een melkveebedrijf in Ethiopië wilde opzetten. “Na diverse gesprekken zijn we tien dagen in Ethiopië geweest om de mogelijkheden voor het op te bouwen melkveebedrijf te bekijken. Het enige dat we toen zagen was een lap grond waar het bedrijf moest komen te staan. Een sprong in het diepe dus”, vertelt Heleen.

Vrije uitloopstal met compostbodem

In 2008 begon de bouw van een vrijloopstal van 20 meter diep en 10 meter vrije uitloop, met compostbodem. “De mest van de koeien droogt zo snel, dat het een ideaal ligbed is.” Doordat in de lokale melkvee veel inteelt zit en de koeien over het algemeen een lage melkproductie hebben, besloten Peter en Heleen vorig jaar om melkvee uit Nederland te importeren. “Op dit moment hebben we 50 vaarzen, 40 pinken en 30 kalveren. Vanuit deze vee-stapel willen wij uiteindelijk met Nederlands sperma doorgroeien naar 200 melkkoeien.”

Snijmaïs

“Ook zijn we vrij snel begonnen met het verbouwen van snijmaïs voor ons vee en voor het vee van lokale boeren in het dorp. Door de maïs te verbouwen zijn de voerkosten voor

lokale boeren met 60% gedaald en is de melkproductie gemiddeld van 5 naar 7,5 liter per koe gestegen, dat is voor Ethiopische begrippen een enorme stijging”, aldus Peter. Om de lokale boeren te helpen met een betere melkproductie, wordt het voer tegen de kostprijs verkocht. “Onze winst halen we uit de melkproductie. Daarvoor krijgen we 9,4 birr, dat is omgerekend 40 eurocent per liter melk.”

“De overheid weet inmiddels dat wij niet gaan wijken en ook niet met geld gaan spelen”

Ideaal klimaat

Het klimaat in Debre Zeit is ideaal voor het melkvee en de snijmaïs: “We wonen in een bergachtig gebied, 1900 meter boven de zeespiegel. Gemiddeld is de temperatuur hier 25 tot 29 graden. Een ideale temperatuur voor het melkvee”, vertelt Heleen. “Van juli tot september hebben we hier het regenseizoen. In die periode valt er ongeveer een meter water. Daarnaast hebben we voor het snijmaïs enorm

ren in Ethiopie

bedrijf in Ethiopië

Naami Heleen Stam
 Leeftijd 26 jaar
 Achtergrond: Na het behalen van haar havo-diploma is Heleen aan de slag gegaan als medisch administratief medewerkster. In 2004 maakte ze de overstap naar de fractie in het Europees Parlement van ChristenUnie en SGP. Daar werkte ze als office manager voor parlementariërs Bas Belder en Hans Blokland.

veel aanvoer van grondwater. We kunnen ruim 100 kuub per uur uit een bron trekken, zonder dat het waterniveau zakt."

Uitbreiding

Naast de melkveetack heeft de familie Stam in de afgelopen drieënhalve jaar samen met twee andere stellen een varkenstak en vleesstierentak opgezet. "De ontwikkelingen van het bedrijf gingen heel snel, waardoor het voor ons te veel werd. Inmiddels is er een stel bijgekomen die de varkenstak beheert en een stel die zich ontfermt over de voerteelt. Ieder heeft zijn eigen specialiteiten, waarmee we elkaar perfect aanvullen", vertelt Heleen.

Varkens

"In de Ethiopische varkenssector zit enorm veel inteelt en een slechte vleesgroei. Toch zijn we met lokaal vee aan de slag gegaan. We zetten uit verschillende stallen varkens bij elkaar, om zo uiteindelijk een genetisch goed varken te verwekken", vertelt Peter. Op dit moment heeft het bedrijf 30 zeugen, met intentie om in de toekomst te groeien naar 60 zeugen.

Vleesstieren

Met de vleesstieren wil het bedrijf kwaliteitsvlees leveren. "In Ethiopië leven ze vooral op de korte termijn: een stier kopen, vetmesten en weer verkopen", vertelt Peter. "Wat wij doen is goed voer geven om na 12 tot 16 maanden een stier te verkopen met kwalitatief goed vlees."

Investeren in ontwikkelingssamenwerking

Als buitenlandse investeerders wil het bedrijf verschil maken in Ethiopië. "Investeren in ontwikkelingssamenwerking was één van de

eisen die in de advertentie stond, wij kunnen ons daar goed in vinden. Zo proberen we zoveel mogelijk werkgelegenheid te creëren voor de lokale bevolking. We hebben nu 32 mensen in dienst, die we veel kunnen leren. Ze zijn de manier van werken die wij hier hantieren niet gewend. Wij hebben bijvoorbeeld de enige draaiende melkstal hier in het land", vertelt Heleen. "Maar we moeten ook erg wennen aan de cultuur. Slecht nieuws zullen ze nooit brengen, alles is 'no problem'. Kleine problemen kunnen zo heel erg uit de hand lopen."

Ontwikkeling

Dat Ethiopië op het gebied van ontwikkeling achterloopt, merken ook Peter en Heleen: "Met de moderne technieken uit Nederland lopen wij hier in Ethiopië erg voorop, dus sparen met collega's over hoe zaken verlopen zit er niet bij. Datzelfde geldt voor dierziektes bijvoorbeeld. Welke dierziekten hier rondwalen weet niemand precies en ik heb heel lang moeten zoeken naar een veearts die de keizersneden op ons bedrijf kon doen."

Mogelijkheden en uitdagingen

"Qua ondernemen zijn de mogelijkheden en uitdagingen hier in Ethiopië groter dan in Nederland. In Nederland zijn er zoveel dingen die je remmen als ondernemer. Wij zitten hier niet vast aan een melkquotum, mestwetgeving of een maximale omvang", aldus Peter. Maar makkelijk om hier te settelen was het niet: "We merken dat het hier op sommige momenten heel lastig is en we moeten veel in huis hebben om alles te managen in dit ontwikkelingsland, ons geloof zorgt ervoor dat wij elke dag zien als een uitdaging", vertelt Heleen.

Toekomst

"De meeste investeringen zijn nu achter de rug. Afgelopen maand hebben we de gangbare kosten kunnen betalen, maar de investeringen nog niet. Dat heeft ook te maken met de ontwikkelingen en de snelheid waarmee we investeren." Opgeven doet de familie Stam daarom zeker niet: "De bouwfase nadert zijn voltooiing en we zien een stijgende lijn in alle werkzaamheden die we doen. Voor de toekomst hebben we nog plannen om te investeren in luzerne, een eiwitgewas, waar hier veel behoefte aan is. Daarnaast willen we meer gaan investeren in trainingen voor ons personeel en de lokale bevolking", aldus Heleen. <

Volg Peter en Heleen in Ethiopië

Wil jij meer weten over de werkzaamheden van Peter en Heleen in Ethiopië, volg dan hun blog op www.stamtaal.nl.

Ethiopië

De reden om te investeren in een melkveebedrijf in Ethiopië, is omdat er in de Ethiopische melkveesector veel te verbeteren valt. Peter: "Er zitten hier heel veel agrarische bedrijven, maar die zijn niet groter dan twee tot vier melkkoeien, welke achter het huis worden gehouden in een armoedige situatie." <